

An illustration of a woman with long dark hair, a small white daisy flower in her hair, and a light green traditional Vietnamese dress. She is looking towards a window with blue shutters. Inside the window is a wire birdcage. Green leaves are visible at the top and left of the frame.

*Tiếng hát của
Duyên*

TÔ THÙY YÊN

Tiếng hát của Duyên

Tô Thùy Yên

tiếng hát của Duyên

Tô Thùy Yên

Bìa: *M.C.P*

Nguồn: *Thư viện Tiểu Lùn*

tiếng hát của Duyên

TÔ THÙY YÊN

Tuần báo NGHỆ THUẬT
số 26 * 09-15/4/1966

Anh thương mến.

Em nói với anh đây nhưng không biết anh có nghe em không? Anh có nghe được em không? Em vừa trở lại cái đồn xưa, nơi anh đóng quân ngày trước. Chiếc máy bay trực thăng đang lượn vòng bên trên cái tiền đồn nằm trơ vơ giữa lòng thung lũng xanh rì. Anh xạ thủ đại liên ngồi ở mé cửa phi cơ đã rời tay súng và đưa mắt báo cho bọn em là sẵn sàng để đổ bộ. Từ trên phi cơ nhìn xuống những anh lính tiền đồn, áo quần trận màu xanh, chui từ các công sự lên đang thi nhau ủa ra bãi đáp. Bóng họ di

động lệ làng, tươi như toát ra sự mừng rỡ sau những giờ chờ đợi bọn em đến với họ. Những pháo đài, dây thép gai, những giao thông hào cắt góc chữ chi, những ổ súng chĩa mũi lên trời, những công sự tươi màu đất đỏ và hình ảnh những anh lính chiến đang chuyển động rộn ràng dưới kia, toàn bộ đang nói lên một cái gì rộn ràng, tươi trẻ kích động các bạn em. Họ tíu tít nhảy xuống đất, người ôm đàn kẻ mang loa phóng thanh, kẻ vuốt lại mái tóc, cái đám lũ nhạc đó hình như đang nóng lòng được đàn, được hát, được mang tiếng du ca từ hậu phương đến sưởi ấm lòng những người lính biên phòng.

Họ xuống cả rồi nhưng chỉ mình em nằm lại trên phi cơ. Những anh phi công cũng đã theo đoàn văn nghệ vào trong đồn. Trên bãi đáp, hai chiếc máy bay lên

thằng đang nằm nghỉ xả hơi giữa bãi đáp mênh mông. Và em.

Dù không nói chắc anh cũng biết rằng em anh đã khóc, khóc như điên, khóc đau cả gan ruột, khóc một mình. Đã tới đây sao em không cùng chúng bạn vào đồn, sao em ngồi lại đây để rồi gục đầu vào đôi tay? Và tại sao em lại tới đây ? Vẫn cái đồn đó, vẫn những hàng rào dây thép gai, những ổ súng tuy vừa mới xây đắp lại nhưng em thấy tất cả vẫn là những hình ảnh cũ đã in rõ đậm nét trong hồn em, hình ảnh của sáu tháng trước đây.

Anh còn nhớ không ? Sáu tháng trước, cũng một chiếc máy bay trực thăng đã thả em xuống đây và người thứ nhất mà em gặp là anh, người sĩ quan pháo binh trẻ tuổi, da màu đồng đỏ, mắt sáng ngời như hai ánh lửa.

- Chào cô em gái hậu phương !

Anh đã tươi cười chào em và các bạn em. Qua những ngày sinh hoạt với các anh em chiến sĩ tiền đồn này, em cũng như các bạn đã say sưa ca hát cho các anh nghe. Em còn nhớ như in hình ảnh anh hiên ngang trong bộ chiến phục, đứng tựa vào vách công sự, để nhìn và nghe em hát.

Gió tiền đồn thổi tung mái tóc anh bay lòa xòa trên vùng trán rộng sớm hằn nét phong sương. Thú thực, chưa bao giờ em thích ca hát như buổi đó. Và chưa bao giờ em lại thấy mình hát hay như buổi đó. Tiếng hát say sưa, cao vút, uyển chuyển cất lên từ một tiền đồn hẻo lánh, tiếng hát gửi tới những người con trai xa nhà, đang sống giữa bốn bề lửa đạn đầy bất trắc, không biết sống chết lúc nào, tiếng hát đó quả đã được phát

đi từ một lòng thương yêu trù mẩn không bến bờ. Những gương mặt cháy nám vì nắng rừng, hốc hác vì sốt rét và nước độc, những con người quanh năm nằm dưới hầm sâu, đêm ngày tinh thần căng thẳng vì cảnh giác cao độ, những con người đã để lại, quá xa tầm tay, những kẻ thân yêu, những mẹ già, vợ trẻ, con thơ, những bàn tay êm dịu, cốc sữa nóng của buổi sớm mai hồng, lời vỗ về đầu giường trong những đêm thanh, rồi thừa ruộng cày, con trâu hiền, bát cơm mới ngon lành, bếp lửa ấm của những đêm đoàn tụ. Xa cả rồi, tất cả đã quá tầm tay. Họ bỏ lại hết để ra đi và giờ đây, xa họ lấy tình chiến hữu làm niềm an ủi. Họ chiến đấu bên nhau, sẵn sàng quên cái riêng tư để bảo vệ hạnh phúc chung, họ chấp nhận sự lỗ lã, thua thiệt cho riêng mình để mưu cầu một sự nghiệp cao đẹp lâu dài.

Những người đó đang ngồi bệt trên sân đồn, ngả nghiêng bên các ụ súng để nghe em hát. Nước mắt em, đã chạy quanh, mắt em cay nóng, trong khi cổ họng lại thanh thoát trơn tru và tiếng hát tuôn trào, ngọt như nước suối. Hai bài, ba bài, năm bài... em hát mà không biết mệt. Em hát với tất cả sáng khoái lạ kỳ vì tiếng hát của em, như có sức thần diệu, làm sáng lên những khuôn mặt bấy lâu nay tái xanh vì gió núi, lá rừng tưởng như lặng lẽ không còn mảy may xúc cảm.

Những âm sắc bén nhọn, linh động, rõ ràng; những âm trình thường ngày em phải cố gắng mới cử lên được thì hôm ấy, không hiểu do một phép lạ nào, em đã vượt qua, thanh thoát, nhẹ nhàng. Tiếng hát đã chấp cánh bay lên, bay lên.

Em còn nhớ khi em hát dứt bài, tiếng vỗ tay nổi lên rào rào. Anh đã mở cho

em một chai nước ngọt và khen em:

– Em gái của anh hát hay quá.

Thú thực tim em đập mạnh, em sung sướng nhưng cố giữ bình tĩnh, lờm anh:

– Em gái “của anh” hồi vào đâu ?

Anh gượng cười rồi nhìn đi nơi khác. Mắt anh vương một thoáng buồn. Em hối hận đã nói câu đó và muốn nắm ngay lấy bàn tay sạm nắng của anh, áp vào lòng, hôn lên đó và nói với anh rằng:

– Nếu anh muốn, em có thể là “của anh” mãi mãi.

Anh nhìn ra xa. Mây trời phiêu diểu. Rừng núi chạy dài trước mặt chúng ta, lạnh lùng và bí mật. Anh nói:

– Tiếng hát của em làm anh nhớ đến làng quê và mẹ già anh. Từ nỗi nhớ đó,

anh càng thấy yêu quê hương đất nước chúng mình. Bọn mình thật bất hạnh, tổ quốc chia xẻ, đất nước đau thương rách nát vì đạn bom, khói lửa.

Em lặng im để chia cùng anh nỗi buồn mông mênh đó.

Em còn nhớ, trong hai ngày ngắn ngủi ở lại tiền đồn, anh đã đưa em đi thăm nơi ăn, chỗ ngủ của anh em binh sĩ. Những mảnh ván kê trên mặt đất trong hầm kín dùng làm giường, những tấm hình ca sĩ dán trên vách, những chiếc vỏ đạn dùng làm bình cắm hoa, mỗi góc nhỏ là một thế giới của người lính ở tuyến đầu. Những bữa cơm chiều, gạo hầm ăn với cá mắm nhưng sao các anh ăn vẫn ngon như người ta ăn tiệc. Tưởng em ngạc nhiên, anh đã nói:

– Ăn như thế này kể còn sướng chán.

Bọn bạn anh, những người lính biệt động chiến đấu trong rừng có nhiều lúc đã ăn cỏ thay cơm. Đói quá nên gắp chồi xanh, lá non là a-lê, vặt lấy bỏ vào mồm nhai cho đỡ xót ruột. Đi hành quân, họ toàn ăn gạo rang thay cơm. Lúc nào muốn tạo một ảo tưởng là mình đang ăn cơm thì họ cho gạo rang vào lon sắt, tưới nước vào đó, để một lúc gạo nở ra như... cơm. Em thấy bọn anh có đáng thương không?

Em không trả lời anh, chỉ rưng rưng nước mắt.

Không khí thân mật, tràn đầy tin yêu ở tiền đồn như nín kéo em lại, em không muốn rời xa để trở về hậu cứ nhưng cái gì phải đến, đã đến. Đoàn Văn nghệ lại từ giã đơn vị của anh để lên đường đi nơi khác. Buổi chia tay, sao mà buồn muốn khóc. Anh đưa em ra tận phi cơ, xách hộ cho em bao hành lý. Em nhìn

anh lần cuối. Em muốn lưu giữ một chút hình ảnh của anh. Ấp úng một hồi lâu, em mới nói được một câu:

– Anh có gì cho em không ?

Em thấy anh lúng túng một giây rồi rút trong túi ra một chiếc bật lửa, trao cho em:

– Anh chẳng có gì cả, chỉ có cái bật lửa này, xin tặng em làm kỷ niệm.

Chiếc bật lửa có khắc ba chữ tên anh, bên dưới có vẽ hai khẩu súng tréo nhau và một ánh lửa. Đúng là bật lửa của một anh chiến sĩ. Chiếc bật lửa đó, sau này, mỗi lần gặp các người quen hút thuốc mà không có diêm đốt, em đã lấy ra cho họ mượn. Lúc trả lại, họ cảm ơn mà không quên ngạc nhiên nhìn em như có ý hỏi : “Cô không hút thuốc sao lại sắm bật lửa

làm gì ?” Em mân mê chiếc bật lửa trong tay với một niềm sung sướng thầm kín. Em thường tiếp dầu xăng vào và sẵn sóc ngọn bắc để mỗi khi chỉ bật nhẹ là ngọn lửa bùng lên liền. Em muốn nuôi cho ngọn lửa đó cháy mãi. Nhìn ngọn lửa, em nhớ đến anh và mối tình đôi ta. Lần chia tay ở tiền đồn, anh xin địa chỉ của em và nói rằng: khi tình trạng cho phép sẽ về phố thị thăm em. Em cũng tưởng rằng đó chỉ là một lời hứa làm quà. vu vơ, nói cho có theo phép xã giao nhưng không ngờ, một hôm em đang giặt áo ở dưới bên sông trước nhà, vừa ngẩng lên thì thấy anh đang đứng trên bờ khuynh tay, sừng sững nhìn em. Anh còn mặc nguyên bộ chiến phục bạc màu, túi hành trang để ở dưới chân. Em run lên vì cảm động, sau hai phút đứng lặng không biết nói gì, em mới lấy lại được bình tĩnh và tíu tíu mời anh vào nhà.

Anh đã hành động đúng theo kiểu cách nhà binh: mau lẹ, dứt khoát. Từ việc tỏ tình đến việc tổ chức lễ hỏi, hứa hôn, tất cả đều diễn ra rất chóng vánh. Sau lần anh về phép đó, em đã chính thức trở thành vị hôn thê của anh. Vừa sung sướng vừa đau khổ. Sung sướng vì được làm vợ anh, đau khổ vì những tháng ngày dài thương nhớ. Lễ cưới chúng ta định vào tháng bảy. Em đã chuẩn bị đủ các thứ: áo cưới, đôi gối thêu hoa và hai con chim én cùng những thứ linh tinh cần thiết cho một tiểu gia đình. Đời đối với em, lúc đó, toàn màu hồng. Em nao nức đợi chờ ngày anh trở về. Em thường nằm mơ thấy cái phút hai đứa mình song đôi nhau lạ trước bàn thờ, ánh hồng lấp lung linh, tiếng pháo cưới nổ ran trong xóm. Rồi những ngày chung sống bên nhau, em sẽ dùng chính cái bật lửa của anh cho em làm kỷ niệm để châm thuốc

cho anh hút. Em sẽ theo anh đến sống tại trại gia bình hoặc nếu không tiện thì những ngày anh trở về với bốn phận chiến đấu ở tiền đồn, em sẽ tiếp tục đi theo đoàn văn nghệ đem tiếng ca sưởi ấm lòng những người bạn đồng đội của anh. Lúc xong công tác, em sẽ trở về sống với mẹ già để hai ba hôm một lần đón nhận lá thư dài của anh gửi về từ một phương trời lửa khói.

Thế rồi...

Đêm hôm qua, một lực lượng địch đông gần một Trung đoàn đã bắt đầu tấn công đồn B.L. Quân ta đã anh dũng kháng cự mặc dầu địch, với chiến thuật biển người đã tràn vào trong đồn. Đồn trưởng ra lệnh quyết tử chiến đấu. Không quân yểm trợ kịp thời oanh kích chính xác gây cho địch nhiều thiệt hại. Kết quả: địch bỏ lại chiến trường 325 xác chết, ta tịch

thu hơn 200 vũ khí đủ loại. Bên ta có 15 chiến sĩ đền nợ nước trong đó có một sĩ quan pháo binh.

Mẫu tin ngắn ngủi đó truyền đi qua máy thu thanh đã làm em choáng váng. Một sĩ quan pháo binh! Người đó chỉ có thể là anh, chồng chưa cưới của em. B.L đúng là cái đồn nơi anh đang trấn giữ. Có thật vậy không anh ?

Anh đã chết rồi sao? Em có nằm mơ không ? Sau một đêm không ngủ, khóc sưng vù đôi mắt em chạy bay đi dò hỏi khắp nơi. Công điện từ tiền đồn đánh về xác nhận. Không còn nghi ngờ gì nữa. Đúng là anh của em rồi. Anh ơi, thôi thế là hết. Vĩnh viễn anh không trở về cùng em nữa Em oán trời, giận đời và chửi rửa chiến tranh... Cái chết của anh thật vô cùng phi lý, phi lý và thê thảm như khói

lửa, sắt máu, đạn bom đang gieo tai họa xuống mảnh đất này. Bây giờ thì anh đã yên giấc dưới cỏ xanh, thân thể của anh chắc đã mục nát hết rồi nhưng em vẫn nói với anh vì em chắc rằng anh nghe được em, anh hiểu thấu lòng em. Rằng em không thể nào quên được anh và mối tình lớn lao thiết tha, sâu đậm của chúng mình. Em đã khóc thương anh đến khô cạn nước mắt.

Anh tha tội cho em là đã quá yếu đuối. Không yếu đuối, mệt mỏi, võ vàng sao được trước nỗi đau khổ lớn lao mà dân tộc chúng ta đang gánh chịu ròng rã 20 năm trời nay, những mất mát, hờn đau, bất trắc ngang trái, dở dang cứ diễn ra từng giờ, từng phút. Những đứa con thơ thiếu bố, những người vợ trẻ quần khăn số, những mái nhà hoang tàn thiếu đến cả một tia khói ấm, những đồng

ruộng. bỏ hoang, vết đạn cày nát khoảng sân trường học, chúng nó cứ tiến tới và cứ gieo tội ác. Chúng đã giết anh, cướp mất của em một người thân yêu. Nhưng anh ơi, em đã hết yếu đuối rồi. Không riêng gì một mình em mất anh. Trên mảnh đất đau thương này, hằng ngày, biết bao nhiêu người đã và đang chịu đựng những sự mất mát trăm phần lớn lao hơn nữa. Người còn sống không thể ngồi ôm lấy sự đau khổ, một mình, bất động. Phải làm một cái gì cho người đã chết, những người đã chết. Em sẽ trả thù cho anh. Em là đàn bà, con gái, yếu đuối, em không có gì nhưng em còn giọng hát. Em sẽ mang giọng hát của mình đi khắp các tuyến đầu lửa đạn. Em sẽ hát ca với tất cả say sưa, mê mải vừa sưởi ấm lòng người chiến sĩ vừa động viên tinh thần chiến đấu hăng say của họ để họ thêm

phấn khởi tiến lên giết địch. Em nghĩ đó cũng là một cách trả thù cho anh và hẳn anh cũng đồng ý với em. Phải không anh?

(viết theo lời kể của D)

